

Ortopedi Forumu

Bölüm Editörü: Dr. Haluk Berk

El cerrahisi yan dal deneyimi

Sait ADA

Türk El ve Üst Ekstremitte Cerrahisi Derneği Başkanı, İzmir

14 Temmuz 2009'da yayınlanan Tıpta ve Diş Hekimliğinde Eğitim Yönetmeliğine göre ana dalımız içinde el cerrahisi yan dala dönüştürmüştür. Bu yazıda amacımız ülkemizde el cerrahisi yan dalının oluşturulması sürecindeki sorunları ve el cerrahisi ile aklınıza gelecek soruları ortopedist meslektaşlarımızla tartışmaktır.

El cerrahisinin kurucusu sayılan Sterling Bunnell'dan bugüne el cerrahisi ve rehabilitasyonu yeni tekniklerin kullanılmasıyla çok gelişmiştir. Özellikle mikrocerrahi tekniğinin el cerrahisinde kullanılması büyük bir ilerleme sağlamıştır. El cerrahisi ve mikrocerrahi işbirliği ile sadece kopan parmak ve ekstremitte replantasyonunda değil, vaskülarize kemik ve/veya yumuşak doku transferleri ile kemik ve cilt defektli kırıklar ve tümör rezeksiyonlarının rekonstrükte edilmesinde, kalça avasküler nekrozları tedavisinde çok başarılı olunmuştur. Üst ve alt ekstremitede periferik sinir yaralanmalarında mikrocerrahi teknik ile yapılan periferik sinir onarımları, brakial pleksus cerrahisi ve kompozit doku nakilleri el cerrahileri tarafından başarılmıştır. Bunların dışında, el ve elbileği kırıklarına yaklaşım, karpal instabiliteler, tedinopatiler, Dupuytren, tuzak nöropatileri, doğumsal anomaliler de el cerrahilerinin ilgi alanlarını oluşturmaktadır. El cerrahisi, mikrocerrahi işbirliği ile el dışında da, hem üst hem alt ekstremitenin tüm yapı-

larına müdahale edebilen, sorun çözen, özel eğitim ve çalışma koşulları gerektiren bir dal haline gelmiştir. Bu nedenlerle kanımca el cerrahisi yan dal olma-ya hak kazanmıştır.

El cerrahisinin ülkemizde yan dal olarak oluşturulmasından sonra meslektaşlarımızın aklına şu sorular ve sorunlar gelmiştir. Ana dal uzmanları el cerrahisi girişimlerinde SGK veya özel sigortalarla sorun yaşayacaklar mıdır? El cerrahisi olgularını tedavi ederken oluşacak komplikasyonlarda hukuksal sorunlarla karşılaşacaklar mıdır? Hangi hastalar el cerrahisine sevk edilmelidir?

Tıpta uzmanlık tüzüğüne göre çekirdek eğitim programına giren konularda uzmanlık eğitimi alanların bu konularda yetkin olduğu düşünülür. El cerrahisi de Ortopedi ve Travmatoloji çekirdek eğitim programında mevcuttur ve temel el cerrahisi kurslarına katılım TOTEK tarafından tavsiye edilmektedir. Yani meslektaşlarımızın el cerrahisi acil ve elektif olgularını tedavi etmesinde tıbbi ve hukuksal sorun olduğunu düşünmemekteyim. Bulduğunuz koşullar ve hasta sağlığı açısından daha iyi olacağını düşündüğünüz olguların el cerrahisine gönderilmesi uygun olabilir. Dolaşımı olmayan tam olmayan kopmaların ve amputasyonların, komplike el yaralanmalarının ve özelliği olan elektif olguların el cerrahisine

gönderilmesi uygun olur. Burada kriter bilgi, beceri ve hastane koşullarınızla birlikte hastaya zarar vermeme ilkesi olmalıdır. Sağlık ve hukuk sistemimizin çoğunlukla hekimi suçlu görme eğilimi nedeniyle komplikasyonlara açık bu dalda, komplike olgularda el cerrahisi diplomasının sorgulanmasının ilerde yapılacağını düşünüyorum. Ama şu anda ana dal uzmanlarının bilinen el cerrahisi uygulamalarında bir sorun yaratacağını düşünmüyorum.

El cerrahisi diploması alan veya alamayan el cerrahlarının sorunları nelerdir?

El cerrahisi diploması alanların sorumlulukları artmıştır. Hem eğitim vermeye başlayacak hem de rutin için de acil ve elektif el cerrahisi yapmaya çalışacaklardır. Şu anda birçok yerde uygulanan performans sistemi içinde zor ve uzun girişimlerin bir değeri yoktur. Burada hekim, koşulları ve hastanın durumunun izin verdiği şekilde işini yapmaya çalışacaktır. El cerrahisinin tek başına yapılacak bir dal olmadığını yöneticiler bilmelidir. Ayrıca anestezi, hemşire, ekipman, sütür materyali, ameliyathane koşulları el cerrahisi yapma düzeyine getirilmelidir. Kopan bir uzvun yerine dikilmesi veya dikilmemesi gazetelerin üçüncü sayfa haberlerinde veya televizyonlarda yer alabilmektedir. Bu haberler nadiren hekim başarısı, çoğunlukla hekimi ve hastaneleri suçlayıcı ve hedef tahtası haline getiren niteliktedir. Yukarıdaki koşulları sağlamadan sadece hekimi suçlamak en hafifinden haksızlıktır.

Bunun dışında yönetmelikte koşullarını yerine getiremeyen ve yıllardır el cerrahisi pratiği içinde olan birçok meslektaşlarımız bulunmaktadır.^[1,2] Bu meslektaşlarımız bu süreçte büyük bir haksızlığa uğramışlardır. Yönetmelikte iki yıl eğitim hastanelerinde çalışma zorunluğu ve bilimsel çalışmalar ile TUK'un yüksek akademik kriterler uygulamasıyla yaklaşık derneğimize üye 50 meslektaşımız diploma alamamıştır. Bu meslektaşlarımız haklarını korumak için Sağlık Bakanlığı Eğitim Dairesinde TUK'tan üyelerin de katıldığı geniş kapsamlı bir çalıştay yapılmıştır. TUK üyeleri ziyaret edilerek sorunlar anlatılmıştır. Bu süreçlerde derneğimiz el cerrahisi yaptığını bildiği ve bizden önceki yönetim kurulunun

saptadığı kriterlere uyan meslektaşlarımızın haklarını savunmak için gerekli mücadeleyi vermektedir. 6625 sayılı torba yasa ile 2 yıl eğitim hastanelerinde çalışma koşulu ortadan kalkmıştır. Ayrıca el cerrahisinin başlangıcında çok emeği olan, sayıları 5'i geçmeyen genel cerrah arkadaşlar için de diploma alma hakkı doğmuştur. Ancak el cerrahisi gibi pratiği yüksek bir daldan istenen yüksek bilimsel kriterler nedeniyle birçok meslektaşımızın yine diploma hakkına sahip olamama olasılığı vardır. Bu konuda da TUK başvurularımızı yaptık ve eğer sonuç alınmazsa onların dava açma süreci başlayacaktır.

Dernek olarak TUK'dan isteklerimiz nelerdir?

1. 1977 yılında kurulan, 2001'de Dünya El Cerrahisi (IFSSH) Kongresini düzenlemiş ve 2013'de de Avrupa El Cerrahisi (FESSH) Kongresini düzenleyecek El Cerrahisi Derneği'nin belirlediği bilimsel kriterler gözönüne alınmalıdır.
2. El cerrahisini ülkemize getirmiş olan derneğimizin onur üyelerine dosya hazırlamadan bir takdir olarak el cerrahisi diplomaları verilmelidir.
3. Derneğimiz TUK'un konumuzla ilgili toplantılarına gözlemci olarak çağrılmalı ve TUK'a verdiğimiz dilekçelerimize yanıt verilmelidir.
4. Müfredat programın hazırlanmasında derneğimiz eğitim kurulu ECEK ile işbirliği yapılmalıdır.

Sonuç olarak el cerrahisinin yan dal olması olumlu bir gelişmedir. Amacımız mevcut el cerrahlarının hak kaybına uğramadığı, el cerrahisi eğitiminin iyi planlandığı, hekim emeğinin karşılandığı, hasta memnuniyetinin iyi olduğu bir yan dal oluşumuna katkı vermektir. Dernek olarak her türlü işbirliğine hazırız.

Kaynaklar

1. 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanununun 9'uncu maddesinde değişiklik yapılmasına dair 28.03.2007 tarih 5614 sayılı kanun.
2. T.C Resmi Gazete sayı no 27292. Karar sayısı 2099/15153. Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği.